NIT DE CARAMELLES

A Lola Anglada
A Deogràcies Civit
A J. Fontbernat

Ja us ho diguérem, gentilíssima: vós éreu, no la Reina, la Presidenta d'aquella festa germanívola, cordial, inigualable; el vostre somriure natural, somriure trist, de no contenta encara, molt que hàgiu fet —i heu fet més que qui més—, el vostre somriure bondadós, per bé que un xic desmerescut per l'artificial coloració dels llavis —cal pensar que és l'alta modèstia vostra que us duu a envermellir-los per tal de llevar-los aquella gràcia que ells tenen— encisava tothom, atreia tothom vers vós, i feia posar preu a les vostres obres que emplenaven les parets de la Sala, i hi feia afluir, talment papallons damunt la corol·la de les flors per a xuclar-ne la melosa dolçor, els retolets d'adquisició: que no manquen els gormands de les coses bones i saben prestar el degut ajut a qui tan bellament en dóna als dissortats.

El vostre somrís, o, vós, la desinteressada!, era el somriure de la DONA NOSTRA; tots els presents n'estaven joiosos, i els absents, nomenys; els absents dignes; que també hi ha una mena d'antinaturals, de bípeds maquillats d'homes, que, en bona hora sigui dit, no hi eren ni han d'ésser mai on sigueu vós, on siguem nosaltres... Són aquells qui, en poques setmanes han envellit tant que ja són decrèpits, ells, els autoritaris qui volien tenir aparença de joves, i forts, i poderosos!

Vós, padrina dels dolors aliens, éreu acompanyada artísticament per les obres del reintegrat —Deo gratias— Civit. I a ell, nosaltres no li preguntàvem res del presiri, ni de les penalitats; que bé sabem que l'esforçat mariner, en tenir sota de cada peu un pam de terra, sap oblidar els greus perills passats i renovar les forces per a envestir de bell nou la tempesta de vent i mar, de pluges i neus i llamps. Que, per ventura, a ell no el vèiem en cos i ànima?; ell i les seves obres, els retrats de companys, aquella «Reflexió»?; que no havíem sentit l'abraçada estreta que ens féu, de dalt estant de les espatlles dels qui el duien aquella inesborrable nit de l'arribada?; que no ens estrenyia fervorosament la mà, ara, i ens feia guaitar els ulls de la promesa, il·luminats, radiants de joia?

Si li haguéssim volgut demanar res, hauria estat dels projectes que tingués; i què?; és que no podem saber, és que no hem d'estar certs de quina serà la seva vida a partir d'ara?; és que no sabíem quina era abans?. Els homes —HOMES, així, amb majúscules— no canvien: únicament poden millorar, enfortir, enrobustir els coneixements o les idealitats.

Mes, era el Mestre Fontbernat qui apareixia entre aquella multitud entusiasta, i em cabia l'honor de presentar-vos-el, a vós, Padrina dels Ressuscitats, i fer-li fruir el goig de besar-vos la mà i d'adreçar-vos la més cordial felicitació ensems que contava com havia traspassat fronteres. És aquell músic intel·ligent qui ha format chors catalans amb gent de no importa quina contrada francesa, i els ha fet cantar, posem per cas, una «Sardana de les Monges» que la nasalitat del llenguatge habitual dels cantaires semblava a posta per a imitar el parlar de les enclaustrades.

I temíem que En Fontbernat no s'enfilés en una cadira i, prenent qualsevulla bastó sense borles, no ens obligués a tots els presents a cantar una «Al·leluia» quan entrés En Marcelí Perelló, venint del casalot del carrer d'Entença; aquell Perelló, antic obrer flequer qui, amb tants anys de tancat, potser no recordarà prou l'ofici de pastar i enfornar, però s'ha practicat talment a escriure i ha sabut en tanta manera de forjar bells idil·lis, que també dels seus escrits se'n podria fer una àmplia exposició i, amb ells, jugar, segurs de no perdre, que prou podrien pagar grans personatges per arribar al milionèsim de ço que ell sap d'agafar la ploma i emplenar pàgines.

Després, esperàvem l'altre Llàtzer, aquell ver amic qui —no ho podrem pas oblidar mai— era company dues, tres vegades la setmana convalescents de les carícies del bisturí, pocs mesos abans que a ell li turmentessin les mans per a fer-li afirmar coses que no eren certes; ell, Jaume Comte, qui, més tard, amb En Julià, també esperat, es volia reintegrar a la vida corrent i, eixint-li malament l'intent, n'hagué de sofrir ço que no és de contar.

I, amb, ells, i els Badia, Ferrer i Garriga, vós, la Mareta de tots, palesàreu amb evidència que si, anys enrera —cinc, sis, prop de set—, els enterraments eren manifestacions, avui, actualment, les manifestacions les fem per les resurreccions.

19 - IV - 30 VICENS A. BALLESTER.